

Urbant landbruk i det offentlige rom

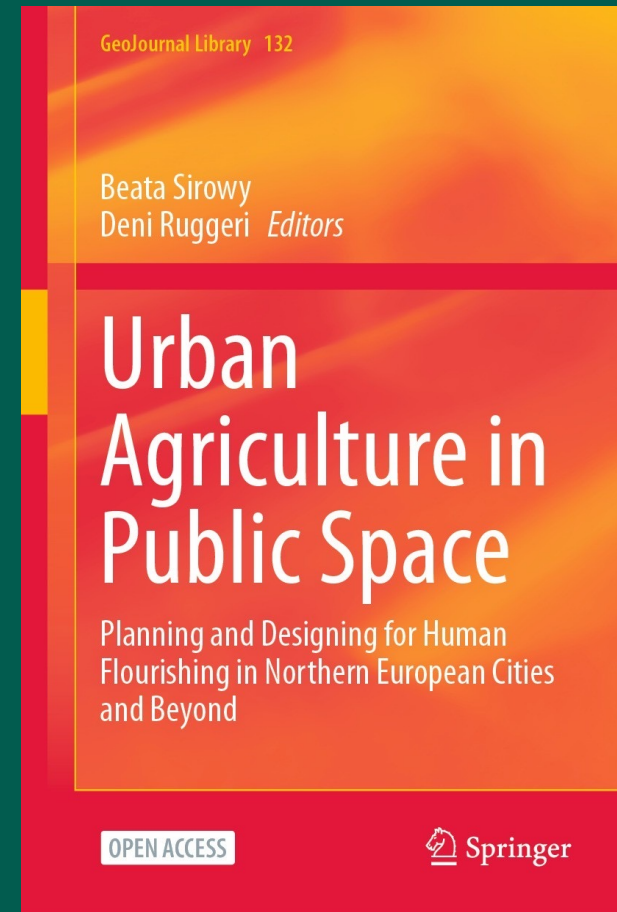
Erfaringer fra Oslo om motivasjoner, visjoner, utfordringer og støttende krefter

- Vebjørn Egner Stafseng, stipendiat, agroøkologi
- Katinka Horgen Evensen, førsteamanuensis
- 31. oktober 2024

Agenda

- Erfaringer fra forskningsprosjektet Cultivating Public Spaces (NFR, BYFORSK 2017-2022)
- Forskere fra NMBU innen byplanlegging, design, landskapsarkitektur, filosofi og agroøkologi. I tillegg til erfaringer fra det private og offentlige, og forskere fra europeiske land.
- Bok fra prosjektet «Urban Agriculture in Public Space» (kommer i norsk oversettelse snart)

Målene med forskningen

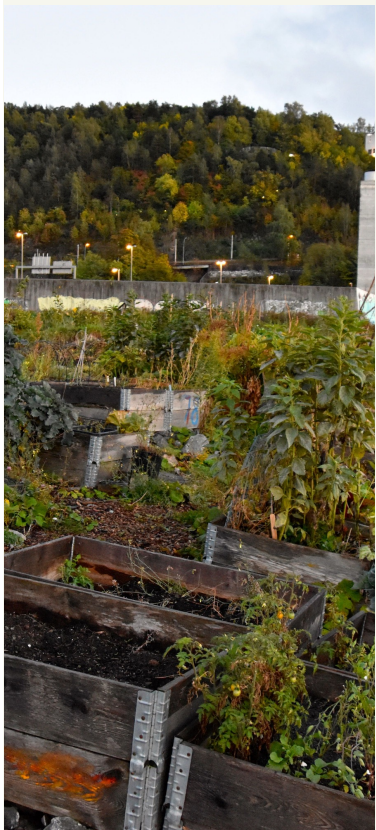
- 1) å identifisere **typologier** for offentlig urbant landbruk i Oslo og kartlegge **motiver**, **støttende krefter**, **utfordringer** og **visjoner** for å praktisere urbant landbruk, og
- 2) å identifisere det urbane landbrukets **potensial** for å skape **inkluderende møteplasser** i nærmiljøet ved å undersøke hvorvidt urbant landbruk bidrar til å gjøre stedene til **gode offentlige byrom**.

Typologi/ modell	Bybondegård	Urbant landbruk i sentrumsnære offentlige parker	Nærmiljøhage	Innovative dyrkingsinitiativer i offentlig rom
Bystruktur	utvikling av park i transforma- sjonsområde i sentralt urbant område	eksisterende parker i sentralt urbant område	grøntområde i forstadsområde	*offentlig tilgjengelig takhage i sentralt urbant boligområde ** flytende pedagogisk hage på Akerselva / i Oslofjorden
Case/ prosjekt	Losæter	Schous plass / Sofienbergparken / Snippen	Voksenenga nærmiljøhage Ellingsrud parsellhagelag Dr. Dedichens drivhus	*Sagene takhage **Grønlands flytende hage (2018) / Oslo fjordhage (2019)

Bybondegård: Losæter

Park i transformasjonsområde

Sentrumsnære parker:
Shous plass,
Sofienbergparken og
Snippen

Eksisterende parker i sentralt urbant område

**Nærmiljøhage:
Ellingsrud parsellhage,
Voksenenga
Nærmiljøhage og Dr.
Dedichens drivhus**

Grøntområde i forstadsområde

**Innovative
dyrkningsinitiativer i
offentlig rom:
Oslo Fjordhage og
Sagene takhage**

**Offentlig tilgjengelig takhage og
flytende pedagogisk hage**

Motiver

Typologi

Bybondegård

Urbant landbruk i sentrumsnære parker

Motiver

- utendørs kulturinstitusjon
- deltakelse/ handlingskompetanse (*empowerment*)
- kunnskapsformidling – kulturarv
- aktivering av sted
- deltakelse/handlings-kompetanse (*empowerment*)
- arbeidstrening for ungdom
- kunnskapsformidling – mat og økologi

Nærmiljøhage

Innovative initiativer for urbant landbruk

- sosial møteplass
- arena for aktivitet utendørs/utenfor hjemmet
- aktivering av sted
- pedagogisk arena for skoler og barnehager
- utvikle takhage / flytende hage som typologi for urbant landbruk
- nærmiljøutvikling
- pedagogisk arena for skoler og barnehager
- utstillingsvindu for matproduksjon i byen

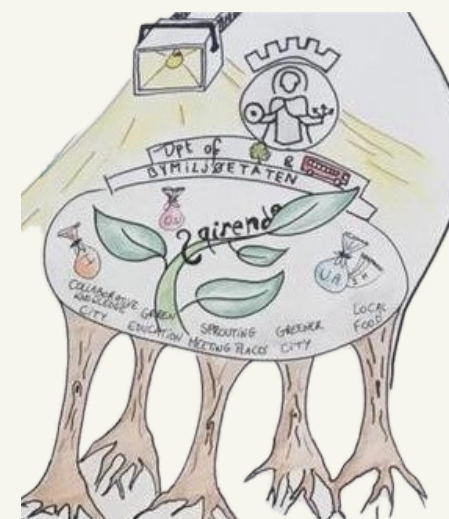

Støttende krefter

Støttende krefter

Typologi	Bybondegård	Urbant landbruk i sentrumsnære parker	Nærmiljøhage	Innovative initiativer for urbant landbruk
Støttende krefter	<ul style="list-style-type: none"> • «organisk» utviklingsstrategi • profesjonalitet • rom for eksperimentering 	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeid på tvers av sektorer/ offentlig-privat samarbeid • hagebruks-, sosial og pedagogisk kompetanse • innovativ praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • koordinator • samskaping / nettverk • liten skala / lave ambisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeid med lokale aktører • kompetanse • beslutsomhet

Utfordringer

Utfordringer

Typologi	Bybondegård	Urbant landbruk i sentrumsnære parker	Nærmiljøhage	Innovative initiativer for urbant landbruk
Utfordringer	<ul style="list-style-type: none"> • opplevd offentlighet • sosiale barrierer • fysiske barrierer 	<ul style="list-style-type: none"> • manglende forståelse/verdi blant lokalbefolkningen • utforming/design 	<ul style="list-style-type: none"> • organisering av frivillige • manglende anerkjennelse på bydelsnivå • midlertidighet 	<ul style="list-style-type: none"> • tekniske, juridiske og estetiske problemer • navigering i byråkratiet • samarbeid med grunneier

Visjoner

Visjoner – fra intervjustudie

Typologi	Bybondegård	Urbant landbruk i sentrumsnære parker	Nærmiljøhage	Innovative initiativer for urbant landbruk
Visjoner	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeid med nasjonale kunst- og kulturinstitusjoner • bli et samlende sted for ulike landbruksbevegelser 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrke opp hele plassen • multifunksjonelle urbane dyrkingshager • skape system for sirkularitet i praksis: kompostering 	<ul style="list-style-type: none"> • bli offentlig finansiert og inkludert / del av lokale offentlige tjenester • skape kultur for åpne, tilgjengelige og aktive uterom • bevare lokal historie ved å aktivere det offentlige rom gjennom dyrking 	<ul style="list-style-type: none"> • takhager / flytende skolehager som typologier for urban offentlig dyrking

Samskapte visjoner – Bydel Gamle Oslo

«From schoolyards to urban farms, people have the opportunity to access education around food production and environmental stewardship.»

«sharing of public facilities with residents, associations and the private sector along with sharing tools, seeds and other equipment at a neighbourhood level.»

«all levels of society genuinely consider UA as an essential component of city dwellers well-being»

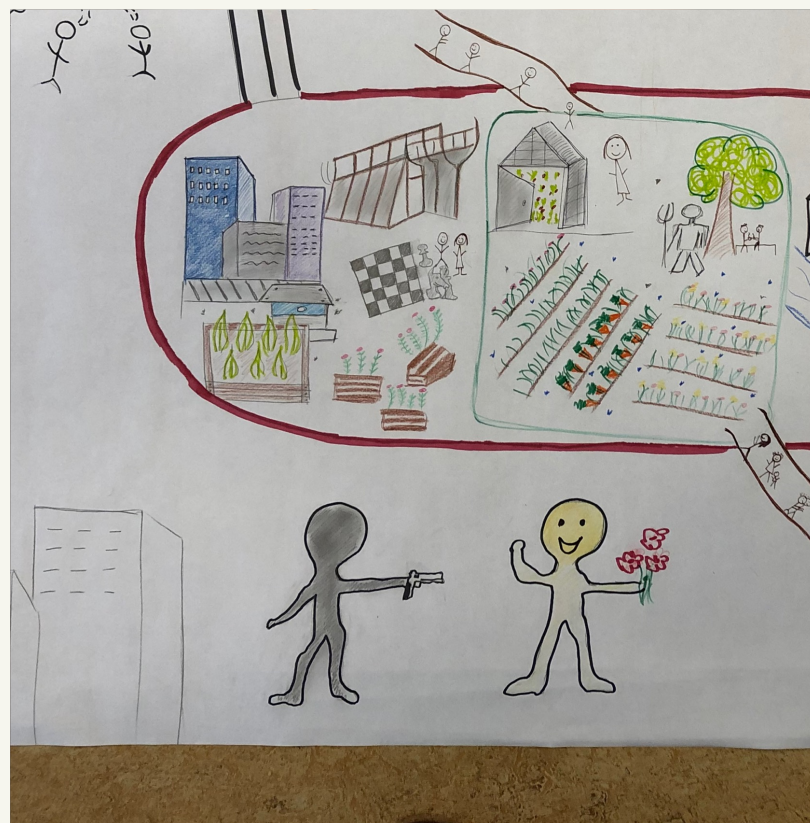
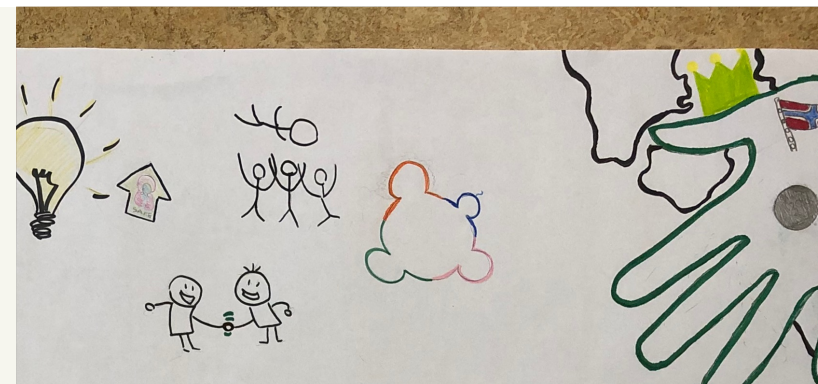
«People are intrinsically connected to their food»

Samskapte visjoner – Bydel Grünerløkka

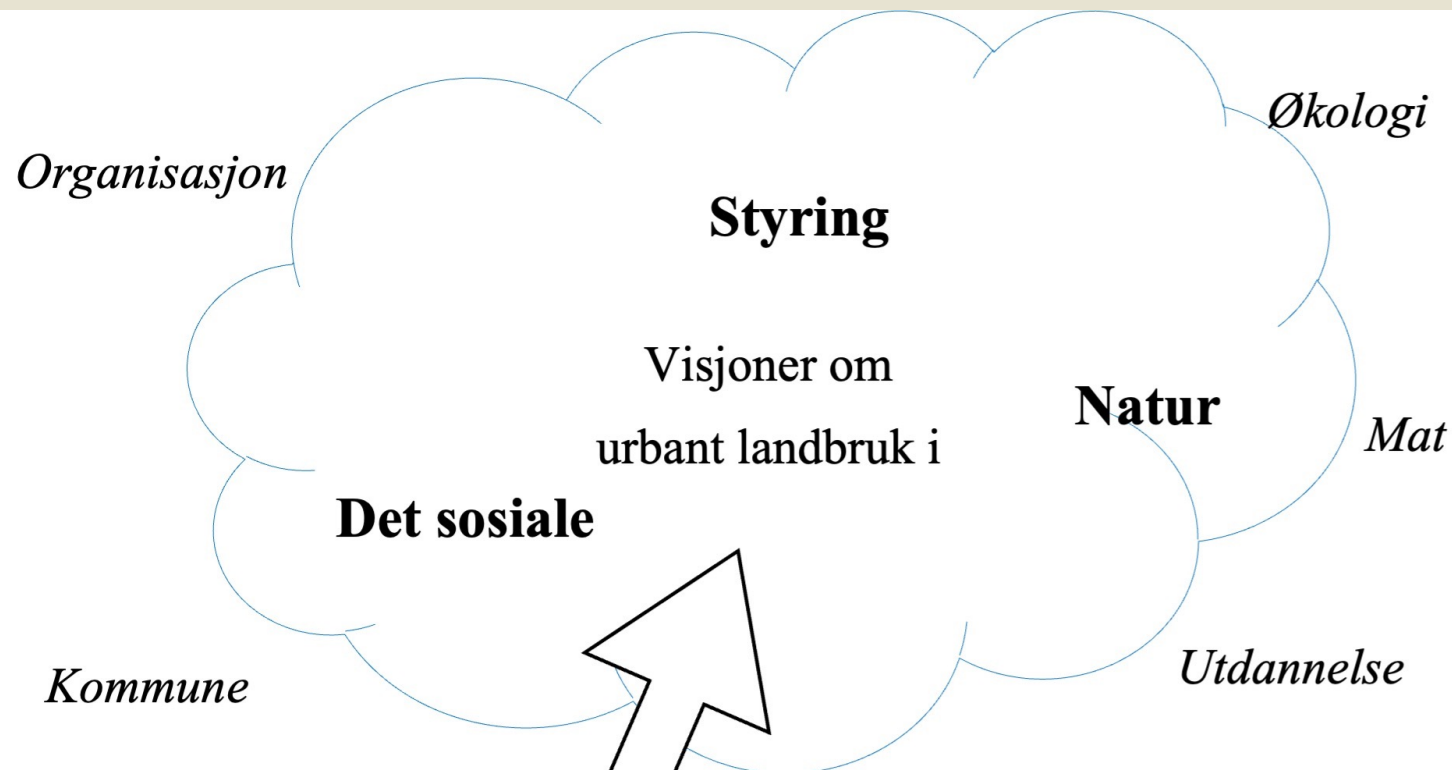
«The UA initiatives have employed experts from the Oslo municipality and district who are helping in the management of the public parks' projects.»

«There is a tax
reliefs on locally
produced food,
encouraging
urban farming.»

«There are
funds for the
UA initiatives
and circular
economy
activities.»

- Ikke-fungerende samarbeid
- Mangel på midler og tid
- Initiativspesifikke

- Økt politisk oppslutning
- Økt generell interesse for urbant landbruk
- Initiativspesifikke

Figur 8.3 Sentrale kjennetegn ved urbane landbruksvisjoner i Oslo (med fet skrift), hindrende krefter (i rødt), støttende krefter (i grønt) og forslag til tiltak (i kursiv)

Tabell 6.10. Vurdering av urbant landbruks bidrag til byroms offentlighet basert på Murphy og Grabalov (kapittel 4 i denne boken), ● betydelig tilstedeværende: når ut til et stort publikum; ◐ tilstedeværende: når ut til et mindre publikum, ○ ikke tilstedeværende: når ikke ut til flere enn medlemmene.

Case	Utvidelse av tilgang og animering av byrom	Bidrag med sosiale tjenester	Dyrking, servering og utdeling av mat	Bygging av nettverk for å spre kunnskap om dyrking
Bybondegård				
Losæter	◐	●	◐	●
Urbant landbruk isentrumsnære parker				
Schous/Sofienbergparken	◐	●	○	●
Snippen	◐	◐	○	◐
Nærmiljøhage				
Voksenenga	◐	●	○	●
Ellingsrud parsellhage	●	◐	○	●
Dr. Dedichens drivhus	○	●	○	●
Innovative dyrkingsinitiativer i offentlige rom				
Sagene takhage	●	◐	○	●
Grønland flytende hage/Oslo Fjordhage	◐	●	○	●

Avsluttende kommentarer

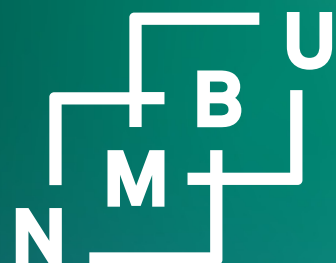
Lite fokus på selve matproduksjonen i motivene

Dermed lite utfordringer knyttet til det - betyr ikke at de ikke finnes

Visjonene trekker i større grad inn matproduksjon som et sentralt element

Det viktigste å ta tak i fremover: byråkrati, finansiering og organisering

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet